

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЯВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВЛОЦЛАВЕКУ
ВИЩА ШКОЛА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ (ISMA)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА
*за сприяння міжнародних організацій, медичних асоціацій
та об'єднань*

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗМІН
В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я:
МОДЕРНІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, КОМУНІКАЦІЯ»**

*31 травня 2024 року
м. Одеса, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Запорожан Валерій Миколайович – ректор Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України (головний редактор);

Орабіна Тетяна Миколаївна – директор Департаменту медичних послуг Міністерства охорони здоров'я України, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця;

Марічерда Валерія Геннадіївна – перший проректор Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор (науковий редактор);

Дьякон Роман – президент правління Вищої школи менеджменту інформаційних систем (ISMA), доктор технічних наук, професор, академік;

Бука Станіслав – ректор Балтійської міжнародної академії, доктор економічних наук, професор;

Борц Вікторія Ігорівна – гарант освітньо-професійної програми «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом», професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Одеського національного медичного університету, доктор економічних наук;

Опря Євген Васильович – завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;

Мельник Євгенія Олександрівна – керівник Академії Національної служби здоров'я України;

Сєбов Денис Михайлович – директор Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна лікарня № 10» Одеської міської ради, доктор медичних наук, професор;

Гавриченко Дмитро Георгійович – медичний директор Товариства з обмеженою відповідальністю «Дім медицини», доктор медичних наук, професор;

Вартанова Олена Вікторівна – професор кафедри управління та смарт-інновацій Київського національного університету технологій та дизайну, старший науковий співробітник Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені К.В. Мамутова» Національної академії наук України, практичний психолог, доктор економічних наук, професор;

Рудінська Олена Володимирівна – завідувач кафедри менеджменту охорони здоров'я Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент;

Кусик Наталія Львівна – начальник навчально-методичного відділу Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент.

С 91 **Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація:** Міжнародна наукова конференція, 31 травня 2024 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 176 с.

ISBN 978-966-397-406-4

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародної наукової конференції «Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація» у м. Одесі 31 травня 2024 року у Одеському національному медичному університеті.

Збірник зібраний науковими фахівцями Одеського національного медичного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК[005.5:614]-043.7"313"(062.552)

ISBN 978-966-397-406-4

© Одеський національний медичний університет, 2024
© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК СТІЙКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Аналіз механізмів забезпечення якості в системі охорони здоров'я України Борщ Вікторія Ігорівна, Лазор Олена Борисівна.....	8
Модернізація української медичної освіти в умовах глобалізації, реформ та воєного стану Борщ Вікторія Ігорівна, Пастухов Олександр Олександрович	12
Comparative Analysis of Risk Management in the Health Systems in Ukraine and the Republic of Kazakhstan Valakh Viktoria Volodymyrivna, Alimov Olzhas.....	15
Правове регулювання надання акушерсько-гінекологічної допомоги дітям в умовах війни в Україні Валах Вікторія Володимирівна, Гладчук Зіновій Ігорович	19
Система охорони здоров'я України в умовах воєнного стану: сучасні виклики та механізми їх подолання Гордійчук Катерина Ігорівна.....	23
Переваги інвестування в людський капітал в охороні здоров'я Данилко Михайло Валерійович.....	27
Медичні інновації та право інтелектуальної власності українських ЗВО Дружкова Ірина Сергіївна	30
Автономізації медичних закладів в умовах реформування системи охорони здоров'я Клочкова Марина Володимирівна.....	34
Просування нових медичних послуг як складова маркетингової стратегії медичного закладу Князькова Валентина Яківна, Бондаренко Віта Геннадіївна.....	36
Marketing in the field of healthcare in Ukraine: key aspects and challenges Nemchenko Hanna Valeriivna, Dymar Sergii Eduardovych.....	40
Організаційно-управлінські механізми управління ризиками в системі охорони здоров'я Орабіна Тетяна Миколаївна, Марічерета Валерія Геннадіївна	44
Формування адаптивного механізму управління медичним закладом у кризових умовах Рудінська Олена Володимирівна, Щербакова Валерія Володимирівна	47

Створення кластерного закладу охорони здоров'я спроможної мережі госпітального округу: від отримання статусу до затвердження статуту Себов Денис Михайлович, Якименко Олена Олександрівна, Коротасва Вікторія Анатоліївна, Маркіна Катерина Володимирівна.....	51
Пріоритетність доступності медичних послуг в умовах сучасної реформи та воєнного стану Хлібородова Ірина В'ячеславівна, Шахов Віталій Володимирович, Лінькова Тетяна Василівна.....	55
Впровадження кліматичних сервісів як інноваційна стратегія сталого розвитку системи охорони здоров'я України Шаблій Тетяна Петрівна	59

СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

Інформаційний менеджмент у закладах вищої медичної освіти Бурячківський Едуард Станіславович, Анненкова Ірина Петрівна, Шпильова Катерина Олександрівна.....	63
Досвід застосування цифрових технологій в стоматологічній практиці Гороховський Владислав Васильович, Тарасенко Ірина Йосипівна, Швиденко Юлія Юріївна	67
Впровадження маркетингових цифрових технологій в закладах охорони здоров'я Кордзая Натела Ревазівна, Марічерда Валерія Геннадіївна.....	69
Інформатизація управління медичними закладами Слободяник Наталія Володимирівна	72

СЕКЦІЯ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні питання організації системи фармацевтичного забезпечення лікарськими засобами Волощук Христина Юріївна, Хлібородова Ірина В'ячеславівна, Беляєва Оксана Іванівна	76
Важливість впровадження бізнес-орієнтованої системи управління на фармацевтичному підприємстві Ящук Ірина Сергіївна, Унгурян Ліана Михайлівна, Беляєва Оксана Іванівна	79

СЕКЦІЯ 4. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Стан здоров'я працівників медичної галузі в сучасних реаліях України

**Благовещенська Альона Вікторівна,
Пустовойт Тетяна Борисівна, Рогова Олена Геннадіївна 82**

Актуальність створення приватного медичного центру
в галузі кардіології

Кусик Наталія Львівна, Закритов Денис Олексійович..... 87

Проблеми фінансування державними (комунальними) підприємствами
у галузі охорони здоров'я

Кусик Наталія Львівна, Кострицький Євген Євгенович 91

Актуальність створення багатопрофільних клінік
в сегменті реабілітаційних послуг

Кусик Наталія Львівна, Птяшко Дмитро Валерійович..... 94

Деякі тенденції розвитку ринку приватних медичних послуг
в Україні

Кусик Наталія Львівна, Яблончук Вікторія Георгіївна 97

Ефективність медичного персоналу в університетських клініках
як запорука впровадження сучасних технологій
в сфері громадського здоров'я

**Приболовець Ксенія Олексіївна,
Рудінська Олена Володимирівна..... 101**

СЕКЦІЯ 5. РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КЛІНІК У РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Університетські клініки як лідери у впровадженні передових
медичних технологій та практик

**Бусел Світлана Валентинівна,
Хлібородова Ірина В'ячеславівна,
Берегова Катерина Василівна..... 104**

Вибрані питання комплексного лікування ускладнених
декубітальних виразок м'яких тканин

**Вергун Андрій Романович, Мацях Юрій Михайлович,
Литвинчук Михайло Михайлович..... 107**

University clinic – as a necessary condition for the formation
of professional competences of future dentists

Gorb-Gavrylchenko Inna Viktorivna..... 111

Інноваційні підходи до формування та розвитку академічного реабілітаційного центру у закладі вищої освіти Горошко Вікторія Іванівна	114
Роль наукових парків у комерціалізації університетських інновацій та підтримці сталого розвитку національної медичної індустрії Гребенник Наталя Григорівна	118

СЕКЦІЯ 6. ПСИХОЛОГІЯ КОМУНІКАЦІЙ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Порядок взаємодії органів охорони здоров'я при документуванні домашнього насильства Бабкіна Олена Петрівна, Данильченко Світлана Іванівна	122
Навички комунікації та фасилітації при консультиванні пацієнтів без фізичного контакту Белозерцева-Баранова Юлія Євгенівна, Скороходова Юлія Вікторівна	129
Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям Варганова Олена Вікторівна, Рудінська Олена Володимирівна	131
Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників Красіленко Тетяна Миколаївна, Рудінська Олена Володимирівна	136
Комунікація як шлях до психологічного комфорту в процесі професійної діяльності медичних працівників Мовлянова Наталія Вікторівна, Федоренко Оксана Віталіївна, Хлібородова Ірина В'ячеславівна	141
The psychology of marketing under martial law Nemchenko Hanna Valeriivna, Bondarenko Kateryna	145
Система комунікацій в комплексній медико-соціальної і психологічної допомоги хворим на деменцію Прокопенко Наталія Олексіївна, Вялих Тетяна Ігорівна, Величко Наталія Миколаївна	148

Професійні та комунікативні компетентності здобувачів вищої медичної освіти Рожковська Наталя Миколаївна, Попова Лідія Михайлівна, Шевченко Ольга Іванівна	151
---	------------

СЕКЦІЯ 7. ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Machine learning-driven identification of multi-targeted lead compounds among 5,6-dihydro-tetrazolo[1,5-c]quinazolines for neurodegenerative and neglected tropical diseases

Antypenko Lyudmyla Mykolaivna, Antypenko Oleksii Mykolaiovych	155
--	------------

Специфіка застосування штучного інтелекту в медицині в контексті інновацій та загроз

Князькова Валентина Яківна, Криленко Володимир Ігорович....	159
--	------------

The implementation of artificial intelligence technologies in healthcare during martial law and war

Kolesnikov Yevhennii Borysovych, Kolomiets Nataliia Mykolaivna ...	162
---	------------

Впровадження технологій штучного інтелекту в галузі охорони здоров'я

Кузмичова Анастасія Сергіївна	166
--	------------

Інноваційні рішення штучного інтелекту для вдосконалення діагностики та терапії

Черленюк Юрій Юрійович.....	170
------------------------------------	------------

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ
АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ
В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ**

Валах Вікторія Володимирівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
медичний адвокат,*

*доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Гладчук Зіновій Ігорович

*аспірант кафедри акушерства та гінекології
лікар акушер гінеколог
Медичний центр Innova Medical
м. Одеса, Україна*

Обрана для дослідження тема є складною, урахувуючи наступні аспекти. По-перше, правове регулювання надання акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні за останні десятиліття зазнало багато істотних змін. Так, було скасовано накази МОЗУ від 29.12.2003 № 620 «Про організацію надання стаціонарної акушерсько-гінекологічної та неонатологічної допомоги в Україні» наказом МОЗУ від 08.05.2014 № 310), від 28.12.2002 № 507 "Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги" (наказом МОЗУ від 08.05.2014 № 310), від 15.12.2003 № 582 "Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги" (наказом МОЗУ від 08.05.2014 № 310) та інші. Великий пласт акушерсько-гінекологічної допомоги нібито залишився без правового регулювання, що й сьогодні додає безлічі проблем, адже практикуючи лікарі й досі посилаються та керуються у своїй роботі наказами, що втратили чинність.

З іншого боку, запроваджена медична реформа відкрила шлях для нормативного регулювання основного людського права – права на репродуктивне здоров'я, складовою якого і є право на акушерсько-гінекологічну допомогу.

Зауважимо, що чинним є наказ МОЗУ від 31.10.2011 № 726 «Про вдосконалення організації надання медичної допомоги матерям та новонародженим у перинатальних центрах» (із зм. 2018 р.), який запровадив нові підходи до організації надання різного виду надання

медичної допомоги. Зокрема, вказаним наказом затверджено Порядок регіоналізації перинатальної допомоги; Перелік медичних показань до направлення пацієток та надання медичної допомоги в перинатальних центрах II рівня; Перелік медичних показань до направлення пацієток та надання медичної допомоги в перинатальних центрах III рівня; Розрахунки ліжкового фонду перинатальних установ III рівня надання акушерської та неонатальної допомоги та Методику з аудиту стану надання регіональної перинатальної допомоги та кадрового забезпечення перинатальних центрів III рівня.

Надалі наказ МОЗУ від 29.11.2013 № 1030/102 «Про удосконалення системи планування сім'ї та охорони репродуктивного здоров'я в Україні» закріплює, що «система планування сім'ї та охорони репродуктивного здоров'я сприяє окремим особам та подружнім парам в досягненні певних репродуктивних результатів: народити бажаних дітей, регулювати перерви між вагітностями, контролювати вибір часу народження дитини залежно від віку батьків та інших чинників, визначити кількість дітей в сім'ї, запобігати непланованій вагітності» (п.1. наказу).

19.10.2018 МОЗУ видало наказ № 1881 «Про затвердження Об'єму надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, що повинен забезпечуватися багатопрофільними лікарнями інтенсивного лікування першого та другого рівня, та Змін до Порядку регіоналізації перинатальної допомоги», який по суті врегулював усі нагальні питання щодо надання акушерсько-гінекологічної допомоги населенню України.

З 2018 року на основах доказової медицини впроваджуються нові клінічні стандарти/настанови у сфері «Акушерство та гінекологія», які можна знайти на посиланням на офіційному ресурсі МОЗУ: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/akusherstvo-i-ginekologiya/

Як бачимо, нормативно-правове регулювання надання акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні не стоїть на місці та наближується до найкращих світових практик та стандартів.

По-друге, надання акушерсько-гінекологічної допомоги дітям обумовлюється особливостями не тільки вікового періоду, але й фізіологією та психічною зрілістю дівчини. Відповідно до чинного сімейного законодавства та закону України «Про охорону дитинства», дитиною в Україні вважається людина від народження та до досягнення нею 18 років. Стаття 6 закону України «Про охорону дитинства» закріплює право будь-якої дитини на охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я. У свою чергу, стаття 60 закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Основи) встановлює, що «Медична допомога дітям надається закладами охорони здоров'я та лікарями, що провадять господарську діяльність з медичної практики як фізичні особи –

підприємці. До державних дитячих санаторіїв путівки дітям надаються безплатно. Діти і підлітки перебувають під диспансерним наглядом».

Стосовно акушерсько-гінекологічної допомоги, то її надання дітям до 14 років потребує обов'язкової згоди законного представника (батьків, оіпкунів, усиновлювачів тощо) (ст. 43 Основ). Від дітей віком з 14 до 18 років для надання медичної допомоги вимагається їх особиста добровільна інформована згода (ч. 3 ст. 284 Цивільного кодексу України, ст. 43 Основ).

Аналогічне правило закріплено у наказі МОЗУ «Про затвердження Порядку надання комплексної медичної допомоги вагітній жінці під час небажаної вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення» від 24.05.2013 р. № 423. Так, відповідно до п. 1.8. вказаного наказу, «Проведення операції (процедури) штучного переривання небажаної вагітності у вагітної жінки віком до 14 років або у недієздатної особи здійснюється за заявою її законних представників. Штучне переривання вагітності у вагітної жінки, яка досягла 14 років, здійснюється за її згодою відповідно до статті 284 Цивільного кодексу України». Вказана норма викликає чимало зауважень як з боку медичних працівників, так і юристів, зважаючи на знижений вік жінки, яка бажає здійснити операцію (процедури) штучного переривання небажаної вагітності, без згоди її батьків. Хоча з точки зору права, права такої жінки на надання вільної згоди на медичне втручання жодним чином не порушуються.

По-третє, повномасштабна війна в Україні змусила по-новому поглянути на нормативи надання будь-якої медичної допомоги дітям, особливо тим, які отримали статус ВПО. Зокрема, отримання статусу ВПО сьогодні здійснюється виключено через ЦНАП. Після цього у разі відсутності близьких родичів дитина отримує соціальний статус «дитина, позбавлена батьківського піклування» та береться на облік у службі по правам дітей, де вона фактично перебуває. Якщо дитина була переміщена із близькими родичами (які не є законними представниками дитини), то вони мають звернутись до органу опіки та піклування з метою отримання рішення про встановлення опіки над такою дитиною. І вже тільки після цього такі родичи стають законними представниками дітей та можуть надавати згоду на медичну допомогу щодо таких дітей.

Особливої уваги з боку акушерів-гінекологів заслуговують випадки статевого злочину, вчинених щодо дітей під час війни (знаходження на тимчасово окупованих територіях тощо). Відповідно до чинного законодавства, заклад охорони здоров'я та медичний працівник зобов'язані повідомляти визначені правоохоронні та/або інші державні органи не про всі випадки ушкодження та/або погіршення стану здоров'я дитини, а лише про ті, які прямо визначені нормативними актами. Наприклад, у випадку

відмови батьків від лікування, якщо така відмова може спричинити важкі наслідки, а також за наявності ознак психологічного чи фізичного насильства. У таких випадках слід орієнтуватись на норми ст. 43 Основ (щодо можливих негативних наслідків відмови від медичної допомоги), постанови КМУ від 3.10.2018 № 800 «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю», постанови КМУ від 22.09.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», наказу МОЗУ від 01.02.2019 № 278 «Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги», спільного наказу МВСУ та МОЗУ від 06.07.2016 № 612/679 «Про порядок обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції».

Тобто медичні працівники під час звернення за медичною допомогою постраждалих дітей або їх законних представників повинні зафіксувати їх скарги (звернення), зібрати анамнез, провести медичний огляд з оцінкою стану постраждалої особи та в разі потреби – додаткове інструментально-лабораторне обстеження й заходи щодо попередження наслідків сексуального насильства. Заклад охорони здоров'я не пізніше однієї доби зобов'язаний інформувати про виявлені випадки сексуального насильства правоохоронні органи з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти з подальшим письмовим підтвердженням.

Враховуючи усе вищенаведене, мусимо констатувати, що нормативне регулювання надання акушерсько-гінекологічної допомоги дітям в умовах одночасно медичної реформи війни в Україні сьогодні проходить складний шлях свого удосконалення та, в цілому, відповідає сучасним реаліям.